ՔՍԱՆԵՒՍԵՕԹՆԵՐՈՐԴ—ՏԱՐԻ—ԹԻՒ—2091—ՇԱԲԱԹ—18—ՓԵՏՐՎԱՐ—Ն. Տ.—2—ՄԱՐՏ—1878

ՊԱՅՄԱՆՔ

Տարեկան գին ի Պոլիս համ. 8 մէճ.
» » Գաւառաց » 10 մէճ.
Վեցամսեայ » ի Պոլիս » 4 մէճ.
» » Գաւառաց » 5 մէճ.
Ծանուցման տողը մէկ անգամի համար 3 ղրուշ, երկու անգամի համար 2 ղրուշ, աւելի անգամներու համար զատ սակարկութիւն կըլլայ :

ՄԱՍԻՍ

ԼՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ՊԱՅՄԱՆՔ

Դուրս գացող լրագրաց ծանրոց ծախքը խմբագրութեան վրայ է :
Լրագրիս վերաբերեալ նամակ կամ որ և է գրութիւն խմբագիր—Յնորհքինի պէտք է ուղղել, Ղալաթիա Եանըքգըբրը Ճատտէսի թիւ 198, Նորո խան, Մասիսի գրասենեակը :
Ճամբու ծախքը չվճարուած նամակ չընդունուիր :

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 18 ՓԵՏՐՎԱՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Մինչև մեր այս տողերը գրած ժամանակ դեռ հաշտութեան կնքուելուն վրայ հաստատուն լուր չկար, բայց ընդհանրապէս կը կարծուի որ այսօր՝ շաբաթ՝ Աղեքսանդր Բ. կայսեր գահակալութեան քսանևերրորդ տարեդարձն ըլլալով՝ հաշտութեան դաշնագիրը պիտի ստորագրուի, յորմէ յետոյ վեհ. Սուլթանը մեծ կոչունք մը պիտի տայ Նիկոլա Մեծ դուքսին : Հաշտութեան պայմաններուն վրայ բաւական գաղափար կրնայ առնուիլ մինչև ցարդ լրագրաց մէջ հրատարակեալ տեղեկութիւններէ, բայց ասոնք տակաւին անստոյգ կը համարուին : Ուստի հարկ կըլլայ Բեդրբուրկի պաշտօնական լրագրաց հրատարակութեանն սպասել, որպէս զի կատարեալ վաւերականութիւն առնունք: Առ այժմ Ռուսիոյ պահանջումներն համառօտիւ կրնանք ամփոփել հետևեալ կերպիւ : Պուլղարիա ինքնօրէն իշխանութիւն մը պիտի ըլլայ, սահման ունենալով Դանուբէն մինչև Սելանիկ և Սև ծովու վրայ Միտիա, Ադրիանուպոլիս 'ի բաց առեալ, որ Օսմանեան կառավարութեան ուղղակի իշխանութեան ներքև պիտի մնայ: Իշխանը Պուլղարներէն պիտի ընտրուի : Գարատաղ, Սերվիա և Ռումանիա անկախութիւն պիտի ստանան հողային ընդարձակութեամբ, որուն ինչպէս որոշուած ըլլալը դեռ յայտնի չէ : Պօսնիա և Հերսէք, ինչպէս նաև միւս Եւրոպական գաւառներն և Կիրիտ ինքնօրինութիւն պիտի ստանան: Եւրոպիոյ մէջ Ռուսիա Յօպրուճայի գաւառն առնլով Ռումանիոյ պիտի թողու, փոխարէն Պեսարապիան ըստանալով. սակայն Ռումէնք այս առաւուրքին հաւանութիւն չեն ցուցըներ : Ասկէ զատ Ռուսիա պատերազմական ծախք կը պահանջէ հինգ երկիլիոն ֆրանք, որոյ վճարման համար զանազան միջոցներ կառաջարկէ: Ասոնց գլխաւորներն են Ասիոյ կողմը սահմանաց ուղղութիւն մը, ըստ ոմանց Պաթում, Արտահան, Կարս և Պայազիտ՝ մէջ առնլի երկիրներով. ըստ այլոց՝ Կարին և Վան ալ 'ի միասին : Նմանապէս Օսմանեան զրահաւորներէն մէկ հատը կը պահանջէ 'ի հաշիւ պատերազմական տուգանաց, որուն Բ. Դուռը կը դիմադրէ : Լէվընթ Հէրըլտ լրագիրն իսկ, որ այս պահանջումները ծանուցած էր անցեալ օր, հարկ կը համարի ազդարարել թէ, պէտք չէ զանոնք իբրև ըստոյգ և վաւերական համարել, քանզի քանի մը կէտեր Այաթէֆանոսի բանակցութեանց մէջ վիճաբանութեան նիւթ եղած էին : Ուրիշ քանի մը կէտեր ալ տէրութեանց վաւերացման կը կարօտին, որ ապագայ դեսպանախորհրդին գործն է :

Ռուսք իրենց մինչև Այաթէֆանոս գալուն պատճառ կը ցուցնեն բանակցութիւնները փութացնելու պէտքը. բայց Անգլիա արդեօք այսպիսի փաստերով կրնա՞յ համոզիլ, և գուցէ շարժում մը չպիտի՞ ընէ, որ երկրորդ պատերազմի մը նշան տայ: Ռուսաց բանակէն գրուած նամակները կը ծանուցանեն թէ Ռուսք բաւական մտատանջութեան մէջ էին Բրիտանական նաւատորմին շարժումներէն, որ եթէ Վոսփորի նեղուցը մտնէր, Ռուսք Կ. Պոլիս մտնելու կը պատրաստուէին : Իսկ Կէլիպօլուէն գրուած նամակ մը կըսէ թէ Անգլիայի սպայներ Պուլայիրի ամրութիւններն աչքէ անցուցին, ուսկից Օսմանեան զօրքն ետ կը քաշուէր : Ճիպրալթարի անգլիական նաւատորմին հրաման եղեր է Արևելքի ջուրերը գալու : Արդեօք Անգլիա Կէլիպօլուի թերակղզին պիտի գրաւէ՞ նեղուցները պաշտպանելու նպատակաւ, ինչպէս արդէն միտք ունէր : Այս բանը կըրնայ հաւանական ըլլալ եթէ ստուգուի Օսմանեան զօրքը Պուլայիրի ամրութիւնները պարպէն և անգլիական զօրք ելնէ հոն. սակայն այս զրոյցը սուտ կը հանուի : Հեռագիր մը կըսէ թէ Լորտ Տէրպի և Կօրչաքով իշխանին մէջ հաստատեալ համաձայնութիւնը նեղուցներուն նկատմամբ կըռուոյ մ'առաջքը կառնու : Իրօք Ռուսիա նեղուցներուն անցքը միմիայն իրեն չվերապահեր, այլ իւր առաջարկած հաշտութեան պայմաններուն մէջ փարիզի դաշնադրութեան նեղուցներուն վերաբերեալ կէտն անփոփոխ կը պահէ, որով այս խնդրոյն լուծումն ապագայ դեսպանախորհրդին կը մնայ :

. .
.

Տէյլի Նիւզի թղթակիցն եղերական նկարագիր մը կընէ Ֆիլիպէէն մինչև Ադրիանուպոլիս տեսած վիճակին վրայ, որ իբրև ներկայ պատերազմին մէկ ցաւալի դրուագը նշանակութեան արժանի է : Ֆիլիպէէն Հարմանլը եօթանասուն մղոն տեղ բոլորովին աւերակ դարձած էր : Այս բանն ուրիշ տեղերու վրայ ալ գաղափար մը կրնայ տալ : Բլէվնայէն մինչև Ֆիլիպէ Թուրք փախստականք Ֆիլիպէի կողմերը գումարուած էին: Քանի որ Ռուսք կը մօտենային, գաղթականները սարսափահար դէպ 'ի Կ. Պոլիս կը փախչէին : Բլէվնայի պաշարումէն 'ի վեր հարիւրաւոր կառաւաններ դէպ 'ի հարաւ կուգային, և Մերիճէի հովիտը կիջնէին, զօրաց ազատ ընթացքին իսկ արգելք ըլլալով: Նոյն Ֆիլիպէի ճանապարհին վրայ Օսմանեան զօրականաց դիակներ կը տեսնուէին թնդանօթաց անիւներէն ջախջախեալ և ձիերէն ոտնակոխ եղած : Բազմաթիւ կենդանեաց, ձիոց և արջառոց դիակներ լցուած էին, և հարիւրաւոր սայլեր խորտակած : Պուլղար գիւղացւոց դիակներ ահագին վէրքերով աղաւաղուած կամ յօշոտուած կը տեսնուէին : Արտերուն մէջ ձիւնին տակը թաղուած էին Թուրք և Պուլղար ծերունիներ, մանկունք, կանայք, ծերունիք : Կարծես թէ երկու սերունդք իրարու հետ պատերազմելով՝ երկու կողման դիակները փռուած էին : Ցեխերու մէջէն դիականց ձեռքեր ու ոտքեր կերևնային, մանկանց երեսներ՝ ձիւնով ծածկուած՝ մահուան մէջ իսկ անմեղութեամբ կը նայէին: Շատերն իրենց մօրը գիրկը սառած էին : Պուլղար և Թուրք շատ անգամ իրարու քով սառած մնացած էին : Բազմաթիւ կանայք և մանկունք հետիոտս կամ էշերու վրայ հեծած կերթային, և իրենց կահ կարասին սայլերու վրայ բեռցուցած էին : Այսպէս ամբոխներով կը փախչէին Ռուսաց արշաւանքին երեսէն: Ձմեռուան խստութիւնն իրենց թշուառութիւնը կը ծանրացնէր : Հիւանդոտ մայրեր իրենց հիւանդ մանկանց ձեռքէն բռնած բոկոտն կը քալէին ձիւներու վրայ : Կարծես թէ միջին դարու տեսարան մ'էր այս: Ռուսք իսկ այսչափ թշուառութիւն տեսնելով անհնար էր որ 'ի գութ չշարժէին : Պուլղարաց ազատութեան համար պատերազմող քաջերը՝ փախստեայ Թուրքերուն վըրայ խորին համակրութիւն զգալով, իրենց հանդիպած ամէն գաղթականաց ամէն տեսակ օգնութիւն կընէին : Ճիշդ անցեալ ամսու ալ սաստիկ ջերմօդերու ժամանակ Պուլղարք փախստական կերթային երբ Ռուսաց զօրքն յետս նահանջելու պարտաւորուած էր : Գաւրուչէշմէ գիւղն աւերակներու տիզար մը կրնար ըլլալ. Պաշը պօզուգներն ու Չէրքէզներն ամէն տեսակ աւարառութիւն ու բռնութիւն գործած էին հոն, 'ի վերջոյ Ռուսաց հեծելազօրն ալ բան մը չէր թողուցած : Միայն քանի մը բնակիչ և քահանայ մը մնացած էին, որք իրենց ամբողջ դրամն աւարի տըրուած էին, և բնաւ բան մը չունէին : Պուլղարներն երբեմն Ռուսաց մերձակայութենէն օգտուելով գաղթական Թուրքերուն ինչքն աւար կառնուին, բայց երբ Ռուսք կը տեսնէին զայս, կըփութային խարազանաւ պատժել Պուլղարները : Գաղթականք ալ իրենց փախստեան միջոցին շատ անգամ Պուլղարաց ինչքն աւար կը տանէին : Վերջինեալ գիւղին մօտ բլրանի տակերու մէջ 136 Պուլղարաց դիակներ գտնուեցան : Ուրիշ գիւղի մը մէջ ալ Թուրքերու դիակներ լի էին : Երբ Ռուսք Պուլղարաց կը հարցընէին թէ ո՛վ սպաննեց զանոնք, Պուլղարները խրոխտանօք կը պատասխանէին. "Մեք սպաննեցինք" : Խասքէօյի մէջ բազմաթիւ Թուրքաց դիակներ լցուած էին փողոցները, քարերու ներքև ծածկուած, յորմէ կը հասկցուէր թէ Թուրքերը վիրաւորուելով իյնալէ ետև Պուլղարները զանոնք քարկոծութեամբ լմնցուցած էին : Փախստականներն օրերով ուտելիք չէին կրնար գտնել, կամ միայն եգիպտացորեն կուտէին : Ֆիլիպէի և Հարմանլըի ճանապարհին վրայ Ցէրպէնտ գիւղը զինեալ Թուրք գիւղացիներ Ռուսաց դիմադրելու փորձ փորձած էին. գիւղացիները 75,000ի չափ էին 15,000 սայլով: Ռուսք թնդանօթ բերին և զանոնք ցրուեցին ըրին: Փախստականներէն շատերը լեռներուն մէջ սառեցան կամ մեռան : Վերջապէս Ֆիլիպէէն մինչև Հարմանլը մահուան պողոտայ մ'էր :

. .
.

Բեդրբուրկէն Եւրոպական լրագրաց ուղղեալ նամակ մը ներկայ պատերազմին մէջ Ռուսաց ձեռքն ինկած Օսմանեան գերիներուն և զինուց վրայ հետևեալ տեղեկութիւնը կուտայ :

"Ըստ պաշտօնական տեղեկագրոց, պատերազմին սկիզբէն մինչև զինադադար եղած օրն Ասիոյ Ռուսական բանակը 14 փաշա և 30200 սպայ ու զօրական գերի առած է Օսմանցւոցմէ. միանգամայն 662 թընդանօթ, 42000 հրացան, 18000 ձի, 16000 վրան և բազում ռազմամթերք կարասի և պաշար Ռուսաց ձեռքն ինկած են : Իսկ անկանոն զօրքերէն առնուած հրացաններուն ու ատրճանակներուն թիւը դեռ յայտնի չէ :

"Դանուբեան բանակն ալ 15 փաշա և 113000 սպայ ու զօրական գերի առած է. միանգամայն 606 թընդանօթ, 140200 հրացան, 24000 ձի և 9600 վրան ձեռք անցուցած է : Իսկ անկանոն զօրքերէն 200000 հրացան ատրճանակ և թուր առած է : Մինակ Չէրքէզներէն 13000 դաշոյն և այլ զէնք առնուած է : Օսմանցւոցմէ առնուած դրօշակներն ալ խիստ շատ են : Մինակ հրացանի փամփուշտներուն գումարն 300 միլիոնի կըհասնի"

Չորեքշաբթի օրն առաջին նախարար վսեմ. Ահմէտ Վէֆիք փաշան Այաթէֆանոս երթալով՝ վսեմ. Սաֆվէթ փաշային հետ խորհրդակցելէ ետև՝ Իկնաթիէֆ զօրավարին և ետքն ալ Նիկոլա Մեծ դուքսին հետ տեսակցեր էր :

Թուրք լրագրաց խօսքին նայելով, սոյն տեսակցութիւնն յաջող արդիւնք մ'ունեցեր է, որովհետև, կըսեն, մեծ դուքսն Օսմանեան 6 զրահաւորաց մասին ըրած պահանջումէն ետ կեցեր է:

Իսկ հաշտութեան դաշնագրին գալով, ըստ ոմանց՝ Բ. Դուռն արդէն գրեթէ ամբողջապէս ընդունած ըլլալով այսօր պիտի ստորագրուի, ըստ այլոց՝ դեռ քանի մը կէտերու վրայ համաձայնութիւն չէ կրցած հաստատուիլ։

Այաթէֆանոս հասած զօրաց թիւը մինչև երէկ 40000ի հասած էր։ Կըսուի թէ Ռուսական նոր զօրագունդեր կը յառաջանան Չաթալճայի և Տէրքօսի կողմերէն։

Երէկ Այաթէֆանոսէն եկող ճանապարհորդք լուր բերին թէ Ռուսական զօրագունդ մը Մաքրգեղ մտեր է։

Վառնայէն լուր կուտան թէ Շումլուի բերդն ու զինադարանը գծին մէջ ըլլալով, Օսմանեան զօրաց կողմէ պարպուիլ սկսեր, և մէջը գտնուող Օսմանեան պահապան զօրքէն 2000ի չափ մարդ Վառնա գընացեր են։

Ռումանիայէն եկած վերջին լուրերը կը ծանուցանեն թէ Ռուսաստանէն 40,000 նոր զօրք եկեր է, որով Ռումանիոյ մէջ գտնուող Ռուսական զօրաց թիւն 200,000ի կը հասնի։

Նոյն լուրերը կը ծանուցանեն նաև թէ Ռուսիոյ կայսրը քիչ օրէն Եաշ կ'այցելէ, և անոր համար պատրաստութիւններ կըլլան յիշեալ քաղաքին մէջ։

Մայրաքաղաքիս Թուրք լրագրներէն ոմանք անցեալ սխալմանց հետևանք եղող ներկայ վիճակին ծանրութենէն զգածուելով քանի մը ճըշմարտութիւններ խօսիլ սկսած են, զորս փափաքելի էր որ քանի մը տարի առաջ խօսած ըլլային, փոխանակ ամեն տեսակ զեղծումներն ու անկարգութիւնները ծածկելով կառավարութիւնը շողոմելու և հասարակաց կարծիքը սխալ ուղղութեան առաջնորդելու։

Վագըթ լրագիրը՝ Ռուսիոյ առաջարկած պայմաններուն ծանրութեանը վրայ խօսելով կըսէ․

« Ինչ որ ալ ըլլան մեզ առաջարկեալ պայմանները, պատերազմին բացուած վերջին դէմքը մեզ կը հարկադրէ ընդունիլ։ Հինգերոր-իսկէլէսի դաշնագրութիւնն ալ ոչ նուազ ծանր և աղետաբերբեր․ սակայն պատեհ ժամանակին 'ի գործ դրուած քանի մը զինուորական բարենորոգմանք բաւական եղան տէրութիւնը վերականգնելու։ Եթէ այն ժամանակ՝ կառավարութիւնը զինուորական բարենորոգմանց հետ վարչական բարենորոգումներ ալ ընէր, ներկայ պատերազմն արդիւնքն ուրիշ կերպ կըլլար։

« Թող ներկայ վիճակն օրինակ մ'ըլլայ մեզ։ Զօրքը դարմանելու և պետութիւնը վերականգնելու միակ միջոցն է այսուհետև լիակատար բարենորոգմանց գործել։ »

Ճէրիտէի Հավատիս ալ հետևեալ տողերը կը հրատարակէ․

« Գրեթէ պատերազմէն առաջ ներքին բարենորոգումները բարձի թողի ըրինք, որք խիստ հարկաւոր էին։ Փոխանակ պետութեան հաստատութիւնները աւելցնել ջանալու՝ մեր ծախքն աւելցուցինք և Պիւճէին բացն հետըզհետէ փոխառութեամբք կը գոցէինք։ Փոխանակ անտեսութեան՝ շռայլութիւնն իր վերջին ծայրն հասաւ, և կայսրութեան հիմը փորող խռովութեանց և մեքենայութեանց բնաւ ուշադրութիւն չըրինք։ Ծովային և ցամաքային զօրութիւնները բարենորոգելու ջանքեր եղան, բայց վարչական բարենորոգումները միշտ մոռցեալ տառերու վիճակի մէջ մնացին։ Ասկից ծագեցան ժողովրդոց տրտունջները, Հէրսէքի և Պոսնիոյ ապստամբութիւնը, Սուլթան Ազիզի գահընկէցութիւնն և վերջապէս ներկայ պատերազմն իր բոլոր հետևանօք։ »

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Լոնտրա 26 փետր․

Լորտերուն ժողովին մէջ Լորտ Տէրպի հարցման մը պատասխանելով ըսաւ թէ հաշտութեան պայմանները դեռ ծանօթ չեն։ Հետևաբար աղաչեց ժողովին որ վիճաբանութիւնն յետաձգէ մինչև որ աւելի կատարեալ տեղեկութիւն ստանայ։

ՈՒՇ ՄՆԱՑԱԾ ՀԵՌԱԳԻՐՔ

Լոնտրա 21 փետր․

Լորտ Տէրպի և Պ. Պիսմարք դեսպանախորհրդին ներկայ գտնուելու պիտանութիւն չունենալով, կը կարծուի թէ Կորչաքոֆ իշխանն ալ ներկայ չգտնուիր։

Ծիպրալթարի նաւատորմին հրաման գնաց որ Արևելք երթայ։

Լոնտրա 22 փետր․

Կէլիպօլուն չգրաւելու համար Լորտ Տէրպիի և Կորչաքոֆ իշխանին միջև հաստատեալ համաձայնութիւնը նեղուցներուն մէջ կիսև ծագելու վտանգին առաջքն առաւ․ բայց և այնպէս զինուորական պատրաստութիւնք ընդարձակապէս կը շարունակեն՝ կառավարութեան ցոյց տուած հաշտասէր տրամադրութեանց հակառակ։

Հռոմ 23 փետր․

Լէոն ԺԳ պապին գահակալութեան հանդէսն հինգշաբթի օրը պիտի կատարի Ս. Պետրոսի եկեղեցւոյն մէջ։

Եւրոպիոյ վեհապետներն իրենց խընդակցութիւնն յայտնեցին Լէոն ԺԳ պապին։

Լոնտրա 26 փետր․

Օսմ. Քոնս.		7 3/4
Փոխ.	1865	8
»	1869	7 3/8
»	1871	29 3/8
»	1872	13
»	1873	7 3/8
»	Եգիպտ.	48 3/8
Անգղ. Քոնս.		95 9/16

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Երէկ տէրութեան նախարարք կայսերական պալատն 'ի խորհուրդ գումարուելով ներկայ խնդրոց վրայ խորհուրդ ըրին։

Թուրք լրագրոց մէջ հրատարակեալ պաշտօնական ազդ մը կը ծանուցանէ թէ թղթադրամոց տպագրութիւնն աւարտած ըլլալով, տըպագրութեան գործարանը գոցուեր և գործաւորներն ալ ճանբուեր են։

Ամերիկայի Միացեալ-Նահանգաց նախորդ նախագահ Կրանթ զօրավարն երէկ առաւօտ Կ. Պոլիս հասաւ Ամերիկայի Վանտալիա քորվէթով։

Յիշեալ նշանաւոր անձը շաբաթ մը Կ. Պոլիս կենալէ ետև՝ Յունաստան և անկէց Իտալիա պիտի երթայ։

Այաթէֆանոսի Ռուսական զօրաց հրամանատար Սքօպէլէֆ զօրավարն հինգշաբթի օրը քաղաքային զգեստով Կ. Պոլիս եկաւ և Գերմանիոյ դեսպանին հետ տեսակցելէ ետև Այասօֆիայի մզկիթը գնաց պտըտելու։

Կը լսենք թէ Գաբամաճեան էֆէնտիներն երէկ ճաշ տուեր են Նիքոլա Մեծ դքսին յԱյաթէֆանոս՝ իրենց ծովեզերեայ տանը մէջ։

Պէշիքթայի ծովախորշը միացած Անգղիական նաւախումբը՝ Լոնտրայի հետ հաղորդակցութեանց արագութիւնն ապահովելու համար՝ ընդծովեայ հեռագրի պարան մը ձգեր է, որ Տէնետոսէն, Քիոսէն, Շիրայէն և Կիրիտէն անցնելով Մալթա կը հասնի։

Կըսուի թէ կայսերական կառավարութիւնն որոշեր է 25000 լիրայի 10 փարանոց բաթթայի դրօշմաթուղթ շըջաբերութեան հանել մայրաքաղաքիս մէջ պակսած զանազան դըրամանիշերուն տեղ։ Եւ որպէս զի այս գումարով թղթադրամին գումարը չաւելնայ, 25000 լիրայի արժողութեամբ հին թղթադրամ շըրջաբերութենէ պիտի հանուի։

Գոհութեամբ կը լսենք թէ կայսերական կառավարութիւնը մայրաքաղաքիս մէջ նպարաց օր քան զօր աճելը նկատելով, դուրս նպարեղէն տանիլն արգիլեր է։

Երէկուան Լրագրոյ մէջ հետևեալը կը կարդանք։

Մտնուոր պրիւրէ մը լուր կուտան մեզ թէ բազմաթիւ անղէն Չէրքէզներ այս օրերս Արմաշու վանքըն ալ կոխելով՝ սաստիկ և արծաթեղէն պահանջեր են․ իսկ վանահայրը զանոնք հերքելով սեղանի հըրաւիրելէն յետոյ, վարպետութեամբ մը եկեղեցին խօթելով, դուռները գոցեր ու մէջը փակել տուեր է զանոնք, մինչև որ Իզմիտ մարդ ղրկելով զօրք հասցնել տուեր, և շրջակայ գիւղացւոց օգնութեամբ յիշեալ Չէրքէզներն ամբողջ զինուորական իշխանութեան ձեռքն յանձներ է։

Այս իրիկուն Եէնիգաբու Հայկանոյշ վարժարանին մէջ Արշակ Բ ողբերգութիւնն և ետևէն ալ գեղեցիկ զաւեշտ մը պիտի ներկայացուի ամեն պէտք եղած պատրաստութեամբք։

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

ԷՍՀԱՄԸ ՈՒՄՈՒՄԻՔ

17 փետր. ուրբաթ իրիկուն		8, 9
18 փետր. շաբաթ առաւօտ		
բացուեցաւ		8,14
ժամ 6 ին		8,16
Բումպիլի երկաթուղի	Ֆր.	25 50
Թղթադրամ	լիր.	320

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Կ. Պոլիս 17 փետրվար

Օսմ. թէ ճէնէրալի բաժ.		Անգղ. լիր.	2,30
» փոխանակութեան		»	2, 5
Կ. Պոլսոյ Պանքային		»	2,
Քրէտի ճէնէրալ		»	2,15
Քրէտի Օսթրօ—Թիւրք		»	—
Փոխ.	1863	Ֆր.	39
»	1865	»	39
»	1869	»	37
»	1872	»	13 3/4
»	1873	»	35
Թրամուայ		Օսմ. լիր.	0 85

ԶՈՒԱՐՃԱԿԱՆՔ

— —

ԿՍՄԻԹ

Արևելեան խնդիրը կարծես իւր քաղաքական կերպարանքը մերժացաւ ու ճաշակի վերաբերեալ խնդիր մը դարձաւ՝ Բիւզանդիոյ կառավարութիւն իւր ճաշակին համեմատ կուզէ ձևել կարել զայն. միայն մեր ճաշակը ձայն չունի . . . :

Առակով խօսինք։

Ինչպէս որ ես իմ Բալթօս լայն կուզեմ, դուն քուկինդ նեղ կուզես, ուրիշ մը երկար կուզէ, ուրիշ մը կարճ. այնպէս ալ կառավարութիւնք կուզեն որ այս Արևելեան Քուէսթ լայն, նեղ կարճ և միանգամայն երկար ըլլայ։

Որո՞ւ ճաշակը պիտի գոհացնենք։

Ամենուն ալ։

Եւ գիտէ՞ք, հազար հոգիի ճաշակը կրող բալթօ մը ձևելը ո՛րչափ դժուար է . . . :

Գիտեմ որ գիտէք, հաշտութեան պայմանները կնքելու չափ դժուար է։

Եւ դարձեալ, գիտէ՞ք, հազար հոգիի ճաշակով ձևուած բալթօ մը ինչ այլանդակ և խելքէ մաքէ չանցած հագուստ մը կըլլայ։

Մենք հոս հաշտութեան պայմանները կնքելու դրուած սանիննիս, մեր պաշտպան Անգղիան ալ քոր մը կը գլարէ։

Կը փափաքի՞ք, կըսէ, որ սա Արևելեան Քուէսթը մի անգամ ընդ միշտ լուծուի։

Այո՛, կը փափաքինք։

Եթէ կը փափաքիք՝ Կիլիկիան ու Միջագետքն ինծի տուէ՛ք․ Մակեդոնիան, Թեսալիան ու Եպիրոսն ալ Յունաստանի տուէք․ Եգիպտոսն ու Թունուզը անկախ հրատարակեցէք, լմննայ երթայ։

Ահա Անգղիոյ ճաշակը։

Միւս կառավարութեանց ճաշակներուն վրայ երկար բարակ խօսելու հարկ չկայ։

Վերջապէս, ընթերցո՛ղ, սեպէ թէ սա Արևելեան խնդիրն «բաւ» քուէսթ է։ Հիմայ սա Քուէսթ անանկ վարպետութեամբ եփելու է որ, Բէլղիէյեով սիրողն ալ ուտէ, Բէրղինքէյ սիրողն ալ ուտէ, քացախով սխտորով ուզողն ալ ուտէ, քացախով սխտորով չուզողն ալ ուտէ, լեմոնով սիրողն ալ ուտէ, լեմոնով չսիրողն ալ ուտէ։

Ասո ըլլալո՞ւ բան է։

Եթէ այսպէս է, հաշտութեան պայմաններն ալ կնքուելու բան չէ, ա՛յլ է եթէ մէկ մարդու քիմքը համեմատ եփուի Քուէսթ։

— —

Իրաւ որ խղճմտանքը վերցած է աշխարհէս . . .

Սա Սերվիոյ ու Գարատաղին ըլլալ պատերազմական ծախք ուզելուն ի՞նչ կըսէք։

Շիտակը խօսելով՝ եթէ ես ըլլայի՝ երեսս չէր բռներ։

Սերվիան ու Գարատաղ գրեթէ մեր կառավարութեան զաւակներն էին․ մենք իրենց հետ այնպէս վարուեցանք՝ ինչպէս որ կը վարուի հայր մը իր զաւակաց հետ։ Մեզի դէմ սուր ելլելնին ու ձեռք վերցնելնին հերիք չէր, հիմայ ալ ելեր սաստիկ կուզեն, մաքերնէն ըսելով.

—Հա՛յր, մենք քու խօսքդ մտիկ չըրինք, քեզի դէմ ապստամբեցանք, սուտ ըրինք, խօսքերնիս չբռնեցինք, ծեծեցինք, ծեծուեցանք, վերջապէս քու կոկորդ սըխմեցինք․ ուստի քու պարտքդ է հիմայ մեզի սաստիկ տալ։

Ասոնք պարզապէս սաստիկ վաստկելու ելեր են, եղբա՛յր։

Իսկ մենք չենք կարծեր որ կառավարութիւնն սաստիկ տայ ասոնց․ որովհետև եթէ ունենար՝ աւելի իր հնազանդ հպատակացը կուտար քան թէ անհնազանդ զաւակացը։

Մենք հոս անօթութենէ մեռնինք, անդին Սերվիան ու Գարատաղն սակիներով խաղան։

— —

Պարտ անձին կը համարիմ ընթերցողաց ծանուցանել որ հանգիստ ըլլան, և մաքերնէն բան մը չանցունեն Ռուսիոյ բանակին ու Անգղիոյ տորմիղին Պոլսոյ առջև գտնուելնուն վրայ․ ասոնք բարեկամաբար եկած են։

Կընամ ըսել որ մեր մտքէն չարութիւն կանցնի՝ անոնց մտքէն չանցնիր։

Այս տողերը գրելու հարկ ալ չկայ, որովհետև եթէ Դարդանելի նեղուցը վեց Անգղիական զրահաւոր չկըներ, Ռուսիա մայրաքաղաքիս այսչափ չէր մօտենար, ինչպէս որ Անգղիան ալ իր վեց զրահաւորները Դարդանելէն չէր անցըներ՝ եթէ Ռուսիան մեզի այսչափ չմօտենար։ Եւ որովհետև մին բարեկամութեամբ մօտեցաւ մեզի, միւսը չէր կրնար իր բարեկամութիւնը չյայտնել ու մեզմէ հեռու մնալ։ Ի՞նչ կուզէք, այսօրուան օրս բարեկամներու մէջ մնացինք։

Աստուած դմեզ իրարմէ չբաժնէ, բարեկամութիւննիս հաստատ և անսասան պահէ․ մեր բարեկամաց երկար օրեր պարգևէ․ անոնց մէկ օրը հազար ընէ․ մէկ պակաս օրեր անցունենք . . . . Աստուած Աւստրիայի ալ սանկ բարեկամներ շնորհէ . . . :

— —

Աղեքսանդրիայէն կը գրեն թէ՝ Եգիպտական արժեթղթոց ունեցողները ժողով մ'ընելով պատուիրակներ ընտրեցին որպէս զի Եգիպտոսի ելմտական վիճակը

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆ ՅՈՒՆԱՑ

Բումէլիի և վերջին օրերս ալ Վիզէի մէջ տեղի ունեցած աւարառութեանց և կոտորածոց առթիւ Յունաց Պատրիարքարանն հետեւեալ խնդրագիրը ղրկեց առ Բ. Դուռն*։

Պատրիարքարանս բաւական ժամանակէ 'ի վեր՝ չէ դադրած թէ՛ բանիւ բերանոյ և թէ՛ թագրիրներու միջոցաւ Բ. Դրան հաղորդելէ տէրութեան այլ և այլ գաւառաց մէջ հաւատարիմ հպատակ քրիստոնէից Չէրքէզներէ, Չէյպէքներէ և այլ անկանոններէ կրած յափշտակութիւնները ջարդերն և պատւոյ բռնաբարութիւններն, որք աղերսագրութեամբք և հեռագրօք կը ծանուցուին Պատրիարքարանիս։ Շատ անգամ ուղղուեցան նաև Մետրապօլտաց նամակներն, որոց մէջ համառօտիւ կը յայտնուէին զանազան կողմեր տեղի ունեցած ողբալի անցքեր, այսինքն աւարառութիւնք, կոտորածք, պղծութիւնք եկեղեցեաց, բռնաբարութիւնք, առեւանգութիւնք, գերութիւնք աղջկանց և օրիորդաց, հրկիզութիւնք գիւղօրէից և այլ սարսափելի չարագործութիւնք, որոց համար կայսերական բարձրագոյն կառավարութենէն կը խնդրուէր որ կարելի եղածին չափ շուտով կանոնաւոր զօրք ղրկուի, որպէս զի այնկողմերու բնակչաց գոնէ կեանքը փրկուի վերոյիշեալ չարագործ հրոսակներուն սպառնալիքէն, և միանգամայն 'ի գործ դրուին պէտք եղած միջոցներն, որպէս զի մինչև այն ատեն անվնաս մնացած տեղերն ալ չվնասուին։ Թէ և Պատրիարքարանս վեց ամիս շարունակ իւր բոլոր կարողութեամբն աշխատեցաւ կայսերական պատկառելի կառավարութեան ուշադրութիւնը հրաւիրել այն խռովութեանց վրայ, ինչպէս յայտնի կը տեսնուի ներկայ տեղեկագրին մէջ ներփակեալ երեսուն թագրիրներու ցուցակէն, բայց և այնպէս, մեր ակնկալութեանց հակառակ և ընդդէմ փրկարար հրամանաց և տնօրէնութեանց կայսերական կառավարութեան՝ վերոյիշեալ թշնամի և արեան ծարաւի խումբերն ա՛յնչափ վայրագութեան և գազանութեան հասան, որ դժբաղդ քրիստոնեաները բնաջինջ ընելու նպատակաւ՝ թէ՛ այր, թէ՛ կին, թէ՛ երիտասարդ և թէ՛ ծերունի, թէ՛ մեծ և թէ՛ փոքր անխնայ սրէ անցուցին, մինչև անգամ քրիստոնէից ծաղկեալ գիւղաքաղաքներն ու գիւղերն հրկիզելու և աւերակ դարձնելու յանդգնեցան, այնպէս որ մարդկային գրիչ մ'անկարող է նկարագրել այն սարսափելի թշուառութիւնն, որուն կենդանի վկայ է նոյն այս աւուր արիւնաթաթաւ և ահաւոր վիճակը։

Աւելի կսկծալին այս է որ քանի մը տեղեր կայսերական կառավարութեան սարին պաշտօնեաներէն ոմանք այս սարսափելի չարագործութեանց մասնակից գտնուած են, ոմանք ալ աններելի անհոգութեամբ իրենց նախկական պարտականութիւնը չեն կատարած, բայց և այնպէս ցարդ անպատիժ մնացած են։ Նմանապէս անպատիժ կը մնան բուն չարագործներն, որք չուկաներու և նոյն իսկ մայրաքաղաքիս փողոցներուն մէջ յայտնապէս և համարձակ կը վաճառեն իրենց յափշտակած աւարներն, որոց մէջ կը գտնուին բազմաթիւ եկեղեցական զարդեր, սուրբ անօթներ, եկեղեցական զգեստներ և այլ նուիրական նիւթեր։ Մինչդեռ այն անձինք, որոց ձեռքը կը գտնուին Քրիստոնեայ մանկունք, արու և էգ, որոց ծնողներէն հազիւ մէկ քանին կրցին կորզել, և այս ալ յայտնի ապացոյց մ'է որ նոքա են այս չարագործութեանց յափշտակութեանց և ոճրագործութեանց հեղինակներն և ընդհանրապէս բոլոր այս թշուառութեանց պատճառներն, բայց և այնպէս անոնցմէ ոչ ոք մինչև ցարդ ձերբակալ եղած և արդարութեան յանձնուելով ըստ օրինի պատժուած է։

Վերոյիշեալ թշուառութիւններն Անատօլուի մէջ ալ չկրկնուելու համար հոն գաղթող Չէրքէզներէն, Չէյպէքներէն և այլ չարագործ խմբերէ, Պատրիարքարանս, իբրև ազգային կեդրոնական և հոգևոր իշխանութիւն, որոյ միջոցաւ կայսերական կառավարութեան կուղղուին ազգիս խնդիրքն, կը փութայ՝ իւրեն ներկայացեալ պահանջմանց համեմատ խնդրել որ՝ վերոյիշեալ սպառնալի գործոց այն կողմերն ալ կրկնուելին արգիլող խիստ հրամաններով հանդերձ՝ պէտք եղածին չափ կանոնաւոր զօրք ղրկուի այն կողմերն՝ առաջնորդութեամբ վստահութեան արժանի անձանց, որք իրենց նուիրական պարտականութիւնը ճանչելով, իբրև պատասխանատու տեղի ունենալիք որ և է անկարգութեան, հսկեն և ուշադիր ըլլան, որպէս զի նմանօրինակ վայրագութիւնք չը կրկնուին։

Հրաման ղրկուի նաև Անատօլուի և Բումէլիի բոլոր կուսակալաց, (ինչպէս որ ներկայ տարւոյս Սէֆէր ամսոյն մէջ ղրկուած թագրիրներնուս միջոցաւ կը խնդրէինք) որ բարեկամական աջակցութեամբ օգնութեան ձեռք կարկառեն իրենց գաւառաց մէջ գտնուող Մետրապօլտաց, Առաջնորդաց և Փօխանորդաց, որպէս զի կարող լինին Չէրքէզներուն, Չէյպէքներուն և այլ անկարգ հրոսախմբերու ձեռքը գտնուող արու և էգ Քրիստոնեայ աղայքը փրկել, չուկաներու մէջ եկեղեցական զգեստուց և այլ կողոպուտից ծախուիլը տեսնուած ժամանակ ձեռքերնէն առնուլ և հնտեղի առաջնորդարաններուն յանձնել։

Կը խնդրենք նաև որ նոյն հրամանները տրուին նաև Միւթէսարըֆներու, Գայմագամներու, Միւտիրներու և այլ կառավարական պաշտօնէից։ Եւ ըստ որում այն անձինք, որոց ձեռքը կը գտնուին քրիստոնեայ աղայք և այլ աւարներ, յափշտակիչ, մարդասպան, գերեվար և աւերիչ են, պէտք է որ անպատճառ ձերբակալուին և ըստ օրինի պատժուին։

Պատրիարքարանս, ինչպէս որ ներփակեալ թագրիրներուն ցուցակէն կը տեսնուի, ըստ որում չէ դադրած վեց ամիսէ 'ի վեր թագրիրներու, նամակներու, մազպաթաներու և հեռագրութեանց միջոցաւ՝ ինչպէս նաև կենդանի ձայնիւ 'ի դէպ ժամանակին յայտնելէ յիշեալ գաւառաց մէջ տեղի ունեցած աւարառութիւնները, կոտորածները, առևանգութիւններն ու աւերումները, և ասոնց առաջքն առնուլը խնդրել, չկրնար առաջի ազգին պատասխանատու համարուիլ իբրև զանցառու իւր պարտաւորութեանց։

(Կնքէ և ստորագրութիւն անդամոց Ս. Սինոդին և խառն ժողովոյ)

* Սոյն Հայերէն թարգմանութիւնն Յունաց Պատրիարքարանէն հաղորդուեցաւ մեզ հրատարակելու խնդրանօք։

. . . խմբագրապետ.

Ի նպաստ ազգային Հիւանդանոցին յառաջիկայ ուրբաթ երեկոյ, 24 փետր. պարահանդէս մը պիտի տրուի, ընդ հովանաւորութեամբ մասնախմբի մը, որոյ անդամոց ցուցակը ներփակեալ է։

Ազգ. Հիւանդանոցին մանաւանդ ներկայիս մէջ դրամական անձուկ վիճակն, որ Ձեր Մեծապատուութեան եւս ծանօթ է, ըստ կարի բարւոքելու համար այս օրինակ ձեռնարկութիւնք անհրաժեշտ ըլլալով, վստահ Ձեր Մեծապատուութեան եւս մասնակցութեանը, կը խնդրեմք որ բարեհաճիք Ձեր առաջիկայ թերթին մէջ պատշաճ եղած կերպով պէտք եղած հրատարակութիւնն ընել։

Ատենադպիր մասնաժողովոյ
16/28 փետր. 1878 Մէրէէմ-Գուլէ
Բերա

Ահաւասիկ մասնախմբին անդամոց անուանքն.

Մեծ. էֆէնտիք.

Ապառլըաճեան Գէորգ
Ալանեան Գէորգ
Գարակէօզեան Գրիգոր
Գարակէօզեան Տիգրան
Գրիգորեան Ռուբէն
Գրիգորեան Ներոն
Կիւմիւշկէրտանեան Ռուբէն
Հաճեան Անտօն
Մէրեէմ—Գուլի Յարութիւն
Զայեան Եղիա
Պարտիզպանեան Թադէոս
Պէկեան Թադէոս
Սէլիմյէճեան Գրիգոր
Սըվաճեան Սարգիս
Տէրունեան Յակոբ

Ա Զ Դ

ԺԱՌԱՆԳՈՒԹԻՒՆ
ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ ՀՕՃԱ ՂԱԶԱՐԻՆ
ՎԱԽՃԱՆԵԱԼ Ի ՀՆԴԿԱՍՏԱՆ
Յամի Տեառն 1774

Վերոյիշեալ ժառանգութիւնը պահանջող հանգուցեալ Յակոբ և Յովսէփ իսկէնտէր Օղլուի նոյն ժառանգութեան վրայօք յուղած խնդիրը Պօմպէյի բարձր ատեանը դատաստանական քննութեան ներքև առած ըլլալով, նոյն ատեանը մասնաւոր յանձնարարութիւն տուաւ Պօլսոյ Անգղիական ընդհանուր հիւպատոս և դատաւոր Միւսիւ Ճօն Հէնրի Ֆօսէթին յանձնաժողով (քօմիսիօն) մը սահմանելու, որպէս զի 'ի ներկայութեան նոյն յանձնաժողովոյն վերոյիշեալ հանգուցեալ իսկէնտէր Օղլու Յակոբին և Յովսէփին սերունդներուն փաստերն ու վկայութիւնները լսուին և նշանակուին, ինչպէս ուրիշ ո և իցէ անձանց՝ որոնք վերոյիշեալ ժառանգութեան վրայ իրաւունք ունենալ կը պահանջեն։

Ուստի իմաց կը տրուի որ վերոյիշեալ յանձնաժողովը յառաջիկայ 1878 ապրիլ մէկին (ըստ Եւրոպայեոց) պիտի գումարուի յԱնգղիական հիւպատոսարանն։ 6

ԻԼԱՆ

Տէրսաատէթ վէ վիլայէթ սալիսէտէ հաւմաչանէլէրտէն մասաա մէվճուտ պուլունան պիլ ճումլէ սաաքիրի չահանէ իլէ փէրէքէնտէ ասհաալը թայինաթը իչպու շուպաթը րումինին օն աէօրտիւնճիւ կիւնիւնտէն իթիպարէն մարթ րումի նիհայէթինէ քատար թէվզի վէ իդաա քըլընաճագ ըղըըը էթինին ըամնը մագպուզ սէնէտլէրի վէրուտինտէ ևրագլըգ քալըմէ ևրագ պուրուշա օլարագ պէր վէճհը բէշլին նիզամիէ խազինէսինտէն վիրիլմէքը վէ քուսուր չէրայիթի պիր սէնէլիք օլարագ մուգավէլէ թահթընտա պուլունան լահմըն չէրայիթինէ մութապըք օլմագ շարթը իլէ պէհէր գըյյէսի օն ղուրուշա օլարագ թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ շուպաթը րումինին օնսէքիզ նճի ճումա էրթէսի կիւնիւ գարարը գաթիյի վէրիլէճէկլինտէն, իթա իթմէկէ թալիպ օլանլարըն էյվմի մէզքիւրտէն էվէլ իւթէրէկէր իսէ տաղը շուրայէ կէլէրէք չէրայիթի մուգավէլէյի անլամալարը վէ գարար վէրիլէճէկի կիւն տախի կէլմէլէրի։ Պապը Սէրասքէրի

16 շուպաթ

ԻԼԱՆ

Շու արալըգ տէրսաատէթ վէ պիլատը սալիսէտէ զիյատէ իզտիհամ օլմագ հասէպի իլէ ումուրը թէնզիֆիյէ հէր վագըթտա զիյատէ ուքութ վէ իյթինա օլունմասը լազըմ կէլմէ կէրէքի չարշու պազարտա վէ ալէլխուսուս մուհաճիրին մէսաքինի օլան մահալլէրտէ հավայի վէ սըհհաթը ումումիյէյի իխլալ էտէճէք սուրէթտէ չէօփլէրին կէօրիւլտիւկի հալտէ սէրիան գալտըրըլմասը իլէ պէրապէր լաղըմ վէ խալէլ կիպի եէրլէրին թամիրինէ վէ զայիֆ վէ մէրիզ հայվան քէսիլմէսի վէ զօքաքլարտա հայվանաթ թէախիր խալընք վէ պաղըրսագ վէ սայիր փաղլաթը պըրագըլմագ կիպի հալաթ կէօրիւլիւր իսէ մինայի մուատէլէրինէ չէհիր էմանէթի գօմիսէր վէ չավուշլէրի վէ թանզիֆաթ վէ էպնիյէ մէմուրլէրի թարաֆընտան պագտըրըլմագտա օլտըղը մուխիպիլ թաքայիտը էմփալ խաթ օլունմագ պաղը կէօնէ մուամէլաթ ինհիպաթիյէյէ սապիթ իպլէ տախի միւզաքէրէ օլունմագ վէ պու պապտա կէօրիւլէճէկ էսէր մուհալէֆէթին մէսուլիյէթի անլարա ալթ օլաճագը պիլճիւմլէ ալաքատարանա իհթար օլունուր։

14 շուպաթ

դեսպանախորհրդին ներկայեն։

Նախ և առաջ՝ Եգիպտոսի ելմտական վիճակը դեսպանական խորհրդին ներկայանալու բան չէ . . . որովհետև Եգիպտոսի ելմտական վիճակը քրիստոնեայ չէ որ բարեգթանը աշխատուի։

Երկրորդ՝ դեսպանախորհուրդը զբաղուորաբար Փարիզի դաշնադրութեան վերաբերեալ խնդրոց զբաղելու պաշտօն ունենալով՝ և Եգիպտոսի ելմտական վիճակը Փարիզի դաշնադրութեան մէջ նշանակուած չըլլալով, Եգիպտոսի ելմտական վիճակը դեսպանախորհրդին ներկայանալու իրաւունք չունի։

Երրորդ՝ Եգիպտոսի ելմտական վիճակը եթէ աղէկ չէ, իբրև հաղուադէպ մէկ վիճակ մը՝ աւելի Փարիզի արուեստահանդէսին ներկայանալու է՝ քան թէ Պատէնի դեսպանախորհրդին։

Չորրորդ՝ եթէ օր մը դեսպանախորհրդոյ մ'առջև ելմտական վիճակ մը ներկայանալ հարկ ըլլայ, Եգիպտոսի ելմտական վիճակը թո՛ղ տեղը հանգիստ նստի. մեր ելմտական վիճակը նախ և առաջ պիտի ներկայանայ հոն, իբրև մեծ եղբայր Եգիպտոսի ելմտական վիճակին . .։

——

Աղէկ միտքս ինկաւ։

Վարդովեան էֆէնտիի և Օրթագիւղի Թատրոնի խմբին ելմտական վիճակները չեմ կարծեր որ Եգիպտոսի ելմտական վիճակէն աղէկ ըլլան։

Պատիւ ունեցայ գիշեր մը Օրթագիւղի Թատրոնը երթալու։

Ներկայացումը Քաթէրին Հօուարտ էր։ Դերասանաց թիւը հանդիսականաց թիւէն աւելի էր. հետևաբար դերասանները կը քաջալերէին զհանդիսականս, մինչդեռ ասոնց պարտքն էր զանոնք քաջալերել։

Դերասանաց ընթացքէն կռահեցի որ դժգոհ էին, և սակայն հաստատամտութեամբ կը շարունակէին իրենց ներկայացումներն ու վնասները։

Կերևայ որ ներկայացուած խաղերը գեղացւոց ճաշակին չեն համապատասխաներ. եթէ Զէօֆէ կամ Բըլէֆօյէ վերաբերեալ ներկայացումներ տրուին, թէ՛ դերասանները կը վաստկին, թէ՛ հանդիսականները և թէ՛ գիւղը։

Վերջէն իմացանք որ Օրթագիւղի Թատրոնը առաջարկեր է թուղթ խաղցողներուն, որ գոնէ շաբաթը անգամ մ'ալ 'ի նպաստ գեղի վարժարանին Զէօֆ խաղան։

Եթէ այս առաջարկութիւնն ընդունուի, Թատրոնին դուները կը գոցուին և գեղացիք ալ յակամայս թատրոն երթալէ կը խալսին։

Յ. Յ. ՊԱՐՈՆԵԱՆ

ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ԿՂԶԻ

ԸՆԿԵՑԻԿ ՄԱՐԴԸ

Ժիւլ Վէրն անուանի հեղինակին սոյն հետաքրքրաշարժ և հրահանգիչ գործին Գ. այն է վերջին հատորն ալ իզմիրէն հասած ըլլալով, կը ծախուի Եէնի ճամի Չիլինկիրլէր ճատտէսի թիւ 2 Ս. Գ. և Եազմաճեան գրատունը և ուրիշ գրավաճառաց քով. Գին 2 ֆր.

ՄԱՐԻՕՆ ՏԸԼՕՐՄԻ ԽՈՍՏՈՎԱՆԱՆՔԸ

ԿԱՄ

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՏԱՐՓԱՆՔ

Հեղինակ Էօժէն տը Միրգուր

Թարգմանեց Գր. Չիլինկիրեան

Սոյն նշանաւոր վէպին հայերէն թարգմանութեան Գ. հատորն ալ Պօլիս հասած ըլլալով կը ծախուի Եէնի ճամի Չիլինկիրլէր ճատտէսի թիւ 2 Ս. Գ. և Եազմաճեան գրատունը. և ուրիշ գրավաճառաց քով։ Գին 2 ֆր.

Ամբողջ գործը հինգ հատորէ պիտի բաղկանայ։

ԱՐԻՒՆԱԼԻ ՄԱՐԹԻՉՈՒՀԻՆ

ՀԵՂԻՆԱԿ

Տուլ Կօնսանցէ

Թարգմանեց Խ. Կ. Պուրունսուզեան

Սոյն գեղեցիկ վիպասանութեան, որ միայն երկու հատորէ կը բաղկանայ, երկրորդ հատորն ալ իզմիրէն հասած ըլլալով, կը ծախուի Եէնի ճամի Չիլինկիրլէր ճատտէսի, թիւ 2 Ս. Գ. և Եազմաճեան գրատունը և այլ գրավաճառաց քով։ Գին 2 ֆրանք։

Ռ. Յ. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ՏԵՐԵՒՔ

Քերթուածք, Մահ Սոկրատայ, Ճառք, Ասլետայք, Յառաջաբան։

Հեղինակն իւր ինչ ինչ ոտանաւոր և արձակ գրուածներն և Լամարդինի Գաղղիական բանաստեղծին Սոկրատայ Մահուն գրաբար տաղաչափեալ թարգմանութիւնն ամփոփած է սոյն գրքուկին մէջ։

Կը ծախուի Եէնի-ճամի Չիլինկիրլէր ճատտէսի թիւ 2, Ս. Գ. և Եազմաճեան գրատունը, և ուրիշ գրավաճառաց քով։

Գին 1 քառորդ մեջիտ

ԺՕԶԷՖ ԲԱԼՍԱՄՕ

Հեղինակ

ԱԼԷՔՍԱՆԴՐ ՏԻՒՄԱ

Թարգմանեց Բ. Եազմաճեան

Աշխարհահռչակ հեղինակին նշանաւոր պատմական վէպերէն մին եղող սոյն գործին թարգմանութեան եօթներորդ հատորը Պօլիս հասած ըլլալով, արդոյ բաժանորդներէն կը խնդրուի որ իրենց անդորրագիրը ներկայացնեն Ս. Գ. և Եազմաճեան գրատունը Եէնի-ճամի Չիլինկիրլէր ճատտէսի թիւ 2, և նոյն հատորն ստանան։ Այս առթիւ կը ծանուցուի թէ սոյն հրատարակութեան բաժանորդագրութիւնը գոցուած է։

Կը ծախուի վերոյիշեալ գրատունը և ուրիշ գրավաճառաց քով։ Գին մէկ հատորին 2 ֆրանք 25 սանթիմ։

Ամբողջ գործը ութ հատորէ պիտի բաղկանայ։

ՁԱՒԱՆ ԵՒ ՓԱՌՆԱԿ Ա.

Գրեց Տէրունին Գաբրիէլ Պատկանեան

Ընթերցասէր ազգայինք, որ անշուշտ ազգային տաղանդաւոր հեղինակին Ռնուշավանը և այլ գործերը կը յիշեն, մեծ հաճութեամբ պիտի կարդան այս նոր գործը՝ որ դարձեալ մեր ազգային պատմութենէն առնուած է։

Կը ծախուի Ս. Գ. և Եազմաճեան գրատունը Եէնի ճամի Չիլինկիրլէր ճատտէսի թիւ 2, և ուրիշ գրավաճառաց քով։ Գին 1 ֆր. 50 սանթիմ։

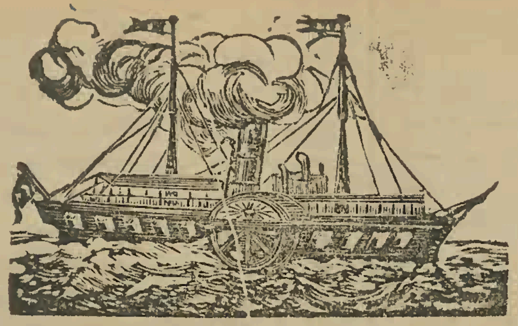

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷԻ

ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐՈՒՆ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

1878 ՓԵՏՐՎԱՐ 1 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ՕՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

ՄԻՆՉԵՒ ՓԵՏՐՎԱՐ 28

ԲՈՍՓՈՐԻՆ ԻՋՆՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐԸ

Ժամ	Եւրոպական եզերք	Թիւ
1 30	Եէնիմահալլէէն Մէգարա. Պէյլէրպէյի, Թարապիա, Եէնիքէօյ, Ըսթէնիա, Էմիրկ. Գոյան. Ռ. Հիսար, Պէպէք։	20
2 15	Ռ. և Ա. Գավագէն Մէգար. Պէյլէրպ. Թար. Եէնիք. Ըսթէն. Էմիրկ. Գոյան. Ռ. Հիսար, Պէպէք, Առնաւ. (Ուրբաթ օրերը ժամ 2 1/2 ին.)	32
3	Եէնիմահալլէէն Մէգարա. Պէյլէրպ. Թարապիա, Եէնիք. Ըսթէն. Էմիրկէն, Ա. Հիսար, Վանիք. Չէնկէլ. Պէյլէր. Գուզկ. (Բացի ուրբաթէ)։	33
4 15	Մէգար. Պէյլէրպ. Թարապիա, Եէնիք. Ըսթէնիա, Էմիրկ. Գոյան. Ռ. Հիսար, Պէպէք. Առնաւ. Օրթագ. Պէշիկ։	19
6 30	Եէնիմահալլէէն Պէյլէրպ. Թարապիա, Եէնիքէօյ, Պէյքօզ, Բաշալ. Գանլըճա, Գոյան. Ռ. և Ա. Հիսար, Գանտիլլի, Առնաւ. Չէնկ. Պէյլէր. Օրթագէօյ, Գուզկ. Պէշիկթաշ, Խասկիւղ։	6
8	Ռ. և Ա. Գավագէն Եէնիմահ. Մէգար. Պէյլէրպ. Թարապիա, Պէյքօզ, Եէնիք. Էմիրկէն, Գոյան. Ռ. Հիսար, Պէպէք, Առնաւ. Գուրուչ. Օրթագէօյ, Պէշիկթաշ։	20
10	Մէգարաբուռնուէն Պէյլէրպ. Թարապիա, Եէնիքէօյ, Էմիրկէն, Ռ. Հիսար, Առնաւ. Օրթագէօյ, Պէշիկթաշ։	2

Առաւօտու ժամէն

Ժամ		Թիւ
1 45	Առնաւուտքէօյէն, Գուրուչ. Օրթագ. Պէշիկթաշ։	19
2 20	Առնաւուտքէօյէն, Գուրուչ. Օրթագ. Պէշիկ.	2
3	Առնաւուտքէօյէն, Գուրուչ. Օրթագ. Պէշիկթաշ, Գապաթ։	23
3 45	Առնաւ. Գուրուչ. Օրթագ. Պէշիկ.	2
4 30	Առնաւուտքէօյէն, Գուրուչ. Օրթագ. Պէշիկթաշ, Գապաթաշ։	21
7 30	Առնաւ. Գուր. Օրթագ. Պէշիկ. Գապաթաշ։	23
10 50	Գուրուչէշմէէն ուղղակի կամուրջ։	23

Ասիական եզերք

Ժամ		Թիւ
2	Պէյքօզ, Բաշալ. Գանլըճա, Ա. Հիսար, Գանտիլլի, Վանիքէօյ, Չէնկէլքէօյ, Պէյլէրպէյ, Գուզկ. Գապ։	21
1 45	Վանիքէօյէն Չէնկէլ. Պէյլէր. Գուզկ։	6
3 45	Պէյլէրպ. Թարապիա. Պէյքօզ, Բաշալ. Գանլ. Ա. Հիսար, Գանտ. Վանիքէօյ, Չէնկէլքէօյ, Պէյլէրպէյ. Գուզկունճուք։	34
10 15	Վանիք Չէնկէլ Պէյլէրպէյ, Գուզկ.	21

ԿԱՄՈՒՐՋԷՆ ԵԼՆՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐԸ

Եւրոպական եզերք

Ժամ		Թիւ
2 45	Պէշիկ. Օրթագ. Առնվ. Ռ. Հիսար, Էմիրկէն, Եէնիքէօյ, Թարապիա, Պէյլէրպ. Մէգարա.	19
3 15	Գապ. Խասկ. Պէշիկ. Գուզկ. Օրթ. Պէյլ. Չէնկ. Առնվ. Գանտ. Ա. և Ռ. Հիսար, Գոյան. Գանլ. Բաշալ.	6
	Պէյքօզ Եէնիք. Թարապ. Պէյլէրպ. Եէնիմահ։	
5 30	Պէշիկ. Օրթագ. Առնվ. Պէպէք, Ռ. Հիսար, Էմիրկ. Եէնիք. Պէյքօզ, Թարապ. Պէյլէրպէյի, Մէգարա. Եէնիմահ. Ռ. և Ա. Գավագ։	20
6 30	Խասկ. Պէշիկ. Գուզկ. Օրթագ. Պէյլ. Չէնկ. Առնաւուտքէօյ։	23
8 45	Պէշիկ. Օրթագ. Առնվ. Ռ. Հիսար, Էմիրկ. Եէնիք. Թարապ. Պէյլէրպ. Մէգարաբուռնու։	2
10	Պէյլ. Չէնկէլ. Վանիք. Ա. Հիսար, Էմիր, Ըսթէն. Եէնիք. Թարապ Պէյլէրպ Մէգար. Եէնիմահ Ռ. և Ա. Գավագ։ (Բացի ուրբաթէ)։	33
10 30	Պէշիկթաշ, Առնաւ. Պէպէք, Ռ. Հիսար, Գոյան. Էմիր. Եէնիք. Թարապ. Պէյլէրպ. Մէգարաբուռ. Եէնիմ. (Ուրբաթ օրերը ժամ 10 1/4ին Գավագներ ալ)։	32
11 10	Պէպէք, Ռ. Հիսար, Գոյան. Էմիրկ. Ըսթէն. Եէնիքէօյ, Թարապիա, Պէյլէրպ. Մէգարա. Եէնիմահալլէ։	20

Առաւօտու ժամ

Ժամ		Թիւ
3 15	Ուղղակի Առնաւուտքէօյ։	2
3 45	Պէշիկթաշ, Օրթագ. Գուր. Առնաւ.	21
9 30	Գապաթաշ, Պէշիկթաշ, Օրթագ. Գուրուչ. Առնաւ. Վանիքէօյ։	21
10 15	Պէշիկթաշ, Օրթագ. Գուր. (Ուրբաթ օրերը 10 1/2ին)։	23
11 5	Գապաթ. Պէշիկ. Օրթագ. Գուրուչ. Առնաւ.	19
11 35	Պէշիկթաշ, Օրթագ. Գուրուչ. Առնաւ։	23
12	Պէշիկթաշ, Օրթագ. Գուրուչ. Առնաւուտ։	6

Ասիական եզերք

Ժամ		Թիւ
10 35	Գուզկ. Պէյլ. Չէնկ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար, Գանլ. Բաշ. Պէյքօզ, Թարապ. Պէյլէրպէյի, (Ուրբաթ օրերը ժամը 10 1/4ին)։	34
11 45	Գուզկ. Պէյլ. Չէնկ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար, Գանլ. Բաշալ. Պէյքօզ,	21
11 40	Գապաթ. Գուզկ. Պէյլ. Չէնկ. Վանիք. Պէպէք։	2

ԻՍԿԻՒՏԱՐ ԲԱՆՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐԸ

Իսկիւտարէն կամուրջ.		Կամուրջէն Իսկիւտար.	
Ժամ	Ժամ	Ժամ	Ժամ
2	8 15	2 15	8 30
2 30	8 40 Պէշիկթաշ	2 40	9
3	9 15	3 15	9 30
3 30	9 45	3 45	10
4	10	4 10	10 15
4 30	10 30	4 45	10 40
5	10 45	5 15	11
5 30	11 5	5 40 Պէքթ.	11 20
6	11 25	6 15	11 35
6 30	11 40	7	11 50
7	12	8	12 5

ՈՒՐԲԱԹ ԵՒ ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐԸ

Իսկիւտարէն կամուրջ.		Կամուրջէն Իսկիւտար.	
Ժամ	Ժամ	Ժամ	Ժամ
2	7	2	7
2 30	8	2 30	8
3	8 40 Պէշիկթաշ	3	8 45
3 30	9 20	3 30	9 20
4	10	4	10
4 30	10 30	4 30	10 35
5 15	11	5 15	11 5
5 45	11 30	5 40 Պէքթ.	11 35
6 15	12	6 10	12 5

ՋՐՀԱՆ

Ամերիկայի ջրհաններ մեծ և փոքր, երկաթէ հաստատուն խողովակներով թէ ջրհորներու և թէ խորունկ հորերու համար աժան գներով կը ծախուի, Կ. Պօլիս Ղալաթիա Մինասեան և ընկերաց Ամերիկայի մաղազան։

ԿԱՐԻ ԳՈՐԾԻՔ

Փոքր «Վանձէր» կոչուած ձեռքով դարձող ու անքակ կար կարող գործիքը ամեն տեսակ կար մեծ դիւրութեամբ կը կարէ ու գինն ալ աժան է, երաշխաւորութեամբ կը տրուի, աշուածները կը շտկուի ու կարել չգիտցողին դաս կը տրուի. կը ծախուի Կ. Պօլիս Ղալաթիա Մինասեան և ընկերաց Ամերիկայի մաղազան։

ՍՈՒԹԻՆԿ ՇԻՐՕՓ

Ցայտնի է որ երախայք ծնանելէն մինչ երեք տարեկան հասակը գրեթէ շարունակ փորի ցաւ. փորհարութիւն, ստամոքսի անհանգստութիւն, անքուն մնալ, ջղային գրգռութիւն եւայլն կունենան, մանաւանդ ակռա հանելու միջոցին, և այս նեղութիւններն ալ աւելի կը սաստկանան ամառուան տաք եղանակին։ Սութինկ Շիրօբը վերոյիշեալ դժուարութեանց ամենուն ալ առաջքը կառնէ ու կը բժշկէ, որով երախան կը հանգչի ու կը զօրանայ յուրախութիւն մեծ իր ծնողաց։ Գործածողները շատ գոհ են։ Ըշզշը կրնայ փրձել. գինն աժան է. Նորածին երախային կաթիլով կը տրուի, վեց ամիսէն վեր եղողին օրը երեք անգամ գդալ. կը ծախուի Կ. Պօլիս Ղալաթիա Մինասեան և ընկերաց Ամերիկայի մաղազան։

Այս լրագիրս շաբաթը երեք անգամ կը հրատարակուի, երկուշաբթի, հինգշաբթի եւ շաբաթ օրերը։ Բաժանորդագրութեան անգիրն են Ղալաթիա Սանարքճըլար ճատտէսի թիւ 198, Նօրօ խան Մասիսի խմբագրատունը։

Իսկ գաւառաց մէջ հետեւեալ հոգաբարձուաց անձանքները։

ԻԶՄԻՐ. Ստեփան աղա Տէատէեան.
ՆԻԿՈՄԻԴԻԱ. Խորէն էֆ. Լակիճեան.
ՊՐՈՒՍԱ. Ստեփան աղա Թանկէրեան.
ԹԷՔԻՐՏԱՂ. Յովակիմ աղա Ոսկանեան.
ՏՐԱՊԻԶՈՆ. Խաչատուր Քաղաքսիմանեան
ԿԱՐԻՆ. Կարապետ պատուելի Զաքարեան.
ՎԱՆ. Կարապետ աղա Նաթանեան.
ՄՈՒՇ. Մկրտիչ աղա Փօթիկեան.
ԵԱՇ. Մ. աղա Խաչիկեան.
ՖԻԼԻՊԷՆ. Ֆէրհատ աղա Ս. Ֆէրհատեան
ԵՐԶՆԿԱՑ. Թադէոս աղա Բաղրամեանի.
ՍԻՎՐԻՀԻՍԱՐ. Արժ. Տ. Եսայի.

Ուրիշ քաղաքներէ ստորագրութիւններն ալ ասոնցմէ մէկուն հետ կրնան թղթակցիլ։

ԽՄԲԱԳԻՐ—ՏՆՕՐԷՆ

Կ. Ս. ԽԻԹԻՒՋԵԱՆ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ՄԱՍԻՍ ԼՐԱԳՐՈՅ
ՂԱԼԱԹԻԱ ՆՕՐՕ ԽԱՆ